

Kontrakty terminowe stabilizują rynek

Dzięki nowym rozwiązaniom ustawowym mechanizmy rządzące rynkiem energii będą miały tylko pośredni wpływ na ceny energii dla odbiorców końcowych. Pozostają jednak kluczowe dla takich uczestników rynku, jak producenci i sprzedawcy energii elektrycznej. To od cen energii na rynku będą zależały w dużej mierze przyszłe przychody, zyski i – co istotne dla przyszłości transformacji energetycznej - możliwości inwestycyjne spółek sektora energii.

Rok 2022 pokazał, jak istotne w branży energetycznej są kontrakty terminowe. Przy kilkusetprocentowych wahaniami cen surowców i kosztów produkcji energii, wcześniej zawarte kontrakty terminowe gwarantowały niezakłócone dostawy oraz sprzedaż energii elektrycznej do odbiorców końcowych – zarówno gospodarstw domowych, firm, jak i instytucji.

Kontrakty terminowe to w istocie zabezpieczenie sprzedawcy i producenta przed wahaniami cen. Producent energii wie, ile energii sprzeda, ma więc świadomość, ile musi zabezpieczyć surowców i jakich przychodów może się spodziewać. Sprzedawca z kolei ma pewność, że otrzyma zakontraktowany wolumen energii, który będzie mógł sprzedać odbiorcom końcowym po ustalonej wcześniej cenie. Dla odbiorców (przedsiębiorstw) kontrakt terminowy gwarantuje cenę energii, po jakiej zostaną wytworzone produkty i umożliwia zaplanowanie budżetów. Zarówno producent, jak i sprzedawca mogą więc funkcjonować w niezakłócony sposób, planując swoje przychody oraz finansowane z zysków niezbędne inwestycje.

Na wartość kontraktów terminowych na energię elektryczną największy wpływ mają kontrakty terminowe na surowce niezbędne do produkcji energii elektrycznej, przede wszystkim węgiel i gaz, ale również skrajnie wysokie koszty zakupu unijnych uprawnień do emisji dwutlenku węgla. Główną przyczyną wahań wartości kontraktów terminowych na energię elektryczną są znaczne zmiany notowań kontraktów na zakup uprawnień do emisji dwutlenku węgla. W przypadku kontraktów na 2023 rok wahania notowań sięgnęły nawet kilkaset procent. Nie oznacza to jednak, że aż tyle wzrosła cena energii elektrycznej, ani tym bardziej, że tyle wzrosły marże producentów.

W sierpniu, przy najwyższych notowaniach kontraktów terminowych, zostało zawartych bardzo niewiele transakcji. Dlatego analizując wzrost cen, warto brać pod uwagę średnią wartość wszystkich zawartych kontraktów terminowych na energię elektryczną z dostawą na dany rok. Ta w przypadku kontraktów na 2023 rok wzrosła, ale tylko dwukrotnie. I choć wydaje się to dużo, to znacznie mniej od równoległych wzrostów cen surowców – węgla w portach ARA, węgla na rynku krajowym i gazu – a także uprawnień do emisji CO₂.

Nadużyciem jest więc twierdzenie, jakoby marża producentów energii wzrosła o 7000%. Dane te odnoszą się bowiem tylko do pojedynczych transakcji, które stanowią ułamek całej kontraktacji terminowej. Średnia cena energii na 2023 r. utrzymuje się na poziomie poniżej 1000 PLN/MWh i wynika z wysokich cen węgla, gazu i uprawnień do emisji CO₂.

Angelina Bartosik, ekspert PKEE